

קובץ
דברי תורה
ושיחות קודש

גליון נ"א

פרשת ואתחנן

תשפ"ב

- סעודה שלישית ואתחנן תש"פ
- קידושא רבא ואתחנן תש"פ
- סעודה שלישית ואתחנן תשפ"א
- סעודה שלישית ואתחנן תשפ"א
- ליל ש"ק ואתחנן תשפ"א
- קידושא רבה דברים תשפ"ב
- אחר הבדלה ואתחנן תשפ"א/
- הרה"ק בעל בית יעקב מאיז'ביצא זי"ע
- אחר הבדלה ואתחנן תש"פ/
- הרה"ק רבי שמעון שלום מאמשינאו זי"ע

ניתן לקבל הגליון

בארה"ק

בני ברק

ביהמ"ד אמשינאו רחוב חזון איש 76 ירושלים

אצל הרה"ח ר' זלמן לעווין שליט"א ביתר

אצל הרה"ח ר' אברהם לאנדא שליט"א

בארה"ב

בארא פארק

ביהמ"ד אמשינאו 4408-15th Ave. וויליאמסבורג

ביהמ"ד אמשינאו 144 Rodney st. מאנסי

ביהמ"ד ווארקע 10 Maple ter.

לייקוואד

אצל הרה"ח ר' ישראל נתן בוים שליט"א

**ואלה יעמדו על הברכה
בעבור שנדבו הוצאות הגליון**

<p>לע"ג הרה"ק רבי שמעון שלום מאמשינאו זי"ע בן הרה"ק רבי מנחם זי"ע גלב"ע י"ט באב תשי"ד</p>
<p>הרה"ג רבי ישראל משה האפשטיין שליט"א חדב"ץ כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע לרגל שמחת הולדת הבת</p>
<p>הרה"ח ישראל שמעון בריקמאן שליט"א בארא פארק לע"ג זקנתו האה"ח גיננעדל בת ר' ברוך ע"ה אשת הרה"ח ר' יעקב דוד ווייסבראד ז"ל מוקני וחשובי חסידי אמשינאו</p>
<p>הרה"ג ר' יהודה רבניצ'ר שליט"א מרבני ישיבת טל תורה לע"ג הרה"ק רבי אהרן בן הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלז זי"ע גלב"ע כ"א באב תשי"ז</p>
<p>הר"ר משה ישכר קופעץ הי"ו בארא פארק לרגל הולדת הבת</p>
<p>הר"ר יעקב אוסטערליץ הי"ו בית שמש לרגל שמחת הולדת הבת</p>

יו"ל ע"י מכוון דברי תורה – אמשינאו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

amshinov40@gmail.com

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או במספר 03-7630585 שלוחה 8456

סעודה שלישית פרשת ואתחנן נחמו תש"פ לפ"ק

סובלים בני ישראל בהגלות. הא' יסורי הגוף של הגלות. הב' הדאגה והפחד אם חפץ ה' בעבודתם, ומסופקים אם עתירתם עולה לרצון. וזהו כאב עצום, כבמשל הידוע שהבן מלך נשלח לגלות, שמלבד מה שאינו נמצא בבית המלך, וניתן למשיסה בידי שונאי המלך, עוד יותר יכאב אשר המלך אינו חפץ בו ועזבו לאנחות, וצריך לזה התחזקות גדולה מאד, לבל יפול בעצבות ולומר, מה בצע כי נעבדנו, ומה נועיל כי נפגע בו.

וכן מצינו ביוסף הצדיק בשעה שהיה בעומק הגלות שלו, שאמר (בראשית מ, טו) וגם פה לא עשיתי מאומה, כי שמו אותי בבור. ר"ל כאשר הי' אז בחשכת הבור לא ידע מאומה על החשיבות של המעשים טובים שלו, ואם עולים המה לרצון לפני ה', כי היה בבור, בתוך הסתר, ועדיין לא הגיע העת להופיע עליו אור ה' להראות אהבתו אליו, ושעבודתו נרצה לפניו.

ואתחנן אל ה' בעת שהוא לאמר. ואתחנן הוא לשון תחנונים, וכדברי רש"י בפירושו השני, שהיא אחד מעשרה לשונות של תפילה, ע"כ. **אאזמו"ר הרה"ק רבי יעקב דוד זי"ע** ביאר שמשא רבנו התחנן וביקש לדורות, כי בעת 'ההיא', שהוא לשון נסתר, המרמז על זמן הגלות שיש בו הסתרות, אשר מרוב צרות ותלאות, אין הראש צלול ואין הלב פנוי להתפלל כראוי, והתפילות המה בבחינת 'לאמר', אמירה בעלמא, בכל זאת תתקבל תפילתן של ישראל.

*

והנה בהפטרת הפרשה, **נחמו נחמו עמי יאמר אלוקיכם וגו'**, ויש להבין, הרי עד עתה היה ג' דפרענותא, ועדיין לא נבנה בית מקדשינו ותפארתינו, על כן מה נשתנה משבת זו שכבר אפשר להתחיל בנחמה.

ובתפארת שלמה (לשבת נחמו) מבאר את כפל הלשון נחמו נחמו, כי שתים רעות

לזאת ראשית נחמתן של ישראל בגלות, הוא לדבר על לבם ולהשיב נפשם לאמר, כי אף עתה בהיותם בארץ אויביהם, גולים מעל שלחן אביהם, ואין לנו התגלות כבוד ה' כבימי קדם, בכל זאת עוד שכנינו בתוכנו, והנה זה עומד אחר כתלינו, וקרוב הוא אילינו בכל קוראינו אליו, לכן לעומת שתי רעות אלה, יאמר אליהם בכפליים, 'נחמו נחמו' עמי, שיהא להם נחמה בין מעול הגלות, וגם ידעו שעבודתם מקובלת ומרוצה לפניו גם בזמן הגלות.

וזה שאמר הכתוב (תהלים קכו, ה) הזורעים בדמעה ברנה יקצורו. ר"ל עתה בימי הגלות בני ישראל זורעים ועובדים בדמעה ועצבות להשי"ת, כי אינם יודעים אם ייטב בעיני ה' אם לא. אבל לעתיד יקצורו ברנה את כל פרי מעשיהם הטובים, כי לא יפול מכל דבר הטוב ארצה.

ומעתה יובן, אשר בשעה שהנביאים באים אלינו בדבר ה', כאיש אשר אמו תנחמנו, נחמו נחמו עמי וגו', הרי לנו שה' איתנו גם בימי גלותינו, וזהו עיקר הנחמה, שבכל צרתם לו צר.

ובשם משמואל מוסיף לאמור, דלעתיד מעצמם יראו ויבינו בני ישראל, שכדאי הי' להם כל הסבל שבזמן הגלות, מחמת רוב טובה שיתגלה שקיבלנו ע"י כל צער הגלות, ובלעדיה לא יכולנו להשיגה. הא למה זה דומה, לאדם העוסק בסחורה ועובר ארחות ימים גם בלילה לא שכב, וסובל כל הצער למען ירויח הון עתק, ואחר שכבר הרוויח אינו מתחרט כלל על כל היגיעה, כן הדבר הזה אלפי אלפים ככה. וזהו כאמור הבחינה של הזורעים בדמעה, שאנו עובדים ומתיגעים, אבל הכל עולה לחשבון הטובות והנפלאות שנעשים בעת הזו, ולעתיד ברנה יקצורו. נמצא דהנחמה היא שאנו מתבוננים שהקב"ה גם בגלותינו לא עזב אותנו, וגודל החשיבות של השעשועים שאנו עושים להקב"ה על ידי העבודה בעת הזו.

כ"ק אאמו"ר זצללה"ה הכ"מ, הראה באצבע שגם בתוך הפרשה עצמה מבואר נחמה זו, שנאמר (דברים ד, כז) והפיץ ה' אתכם בעמים וגו' בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים וגו' כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך

וגו' ע"כ. הרי שלך לפניך, שגם בעת הגלות, הקב"ה איתנו, ומחזיק בידינו, ואינו עוזב אותנו לעולם.

והוסיף שצריך להתבונן מאד בחיזוק זה, והיא נחוצה לאדם אף יותר מענין החורבן, שהרי מצינו שתיקנו להפטיר בפורענות רק ג' שבועות, אבל הפטרת הנחמות יש לקרוא במשך שבעה שבועות, וזהו בבחינת שמאל דוחה ימין מקרבת, עכד"ק.

וענין חיזוק זה אודות חשיבות העבודה בזמן הגלות, וכן בשעה שנמצא בגלות אצל יצרו, כמ"ש בתולדות יעקב יוסף (פר' דברים) מהבעש"ט עה"פ קרבה אל נפשי גאלה, דגם בנפש האדם יש ענין גלות, והיצר גורם שלא ירגיש חשיבות עבודתו, ויש בזה דברים נפלאים בריש ספר הזכרונות (מצוה א') מהרה"ק ר' צדוק זי"ע, דאי' בגמ' (סוטה מח, ב) עה"פ כי מי בז ליום קטנות, מי גרם לצדיקים שיתבזבו שולחנן לעתיד לבא, קטנות שהיה בהן שלא האמינו בהקדוש ברוך הוא, ע"כ. ומסביר הכוונה, רצה לומר שהם קטנים בעיני עצמן. כי באמת האדם צריך להאמין דהגם דהעוונות גרמו מה

שגרמו וחרב בית המקדש, עם כל זה לא פסקה השגחתו יתברך מאתנו אפילו רגע אחד, וכדברי הגמרא (חגיגה ה, ב) שגם בשעת הסתר פנים, עוד ידו נטויה עלינו עיי"ש.

ומביא דברי הגמ' (ברכות כד, ב) המשמיע קולו בתפילתו הרי זה מקטני אמנה, ועיי"ש ברש"י (ד"ה הרי) שחושב שאין הקב"ה עונה תפילת לחש ע"כ. ובודאי לא נאמרו דבריהם לפתאים החושבים שקול נמוך לא ישמע, וקול גבוה ישמע. שזה דבר שטות, אלא הכוונה שהוא מקטני האמונה בעצמו, כלומר שאין מאמין שתפילתו מתקבלת, אחר שרואה שמתפלל בכל יום ולא נענה כלום. ומוסיף בלש"ק, ודבר זה צריך אמונה גדולה, שאף על פי שאינו רואה קבלת תפילתו ועשיית רצונו, עם כל זה יאמין שהשם יתברך שומע תפילת כל פה, ולא שיקץ ענות עני במעשים, וכן עני בדעת גם כן.

ובאמת עיקר הדברים הם גמ' מפורשת (ברכות לב, ב) אמר רבי חמא ברבי חנינא אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל שנאמר קוה אל ה' חזק ויאמץ

לבך וקוה אל ה'. ויש להוסיף כאן דברי המאור עינים (ד"ה במסכת תענית) וז"ל, שלא להתייאש מלהתפלל עוד, עבור שלא נענה בפעמים הראשונים, כי אף שלא נגלית ההמשכה אצלו, מכל מקום עשה פעולת ההמשכה למעלה, שנתקרב השפע אצלו מעולם לעולם, יותר מקודם.

ומעתה יתבאר למה נחשב כקטני אמונה, שיש לפעמים שהשמעת הקול בתפילה בא מצד העדר האמונה בתפילתו שפועלת, ולכן מתעורר הלב וגורם להשמעת קול, שחושב שאולי על ידי זה יעורר יותר רחמים. אך באמת לא זו הדרך, אלא צריך לחזק אמונתו, שהשם יתברך שומע תפילת כל פה, ועונה לחש לכל אחד כפי מה שהוא.

ובענין זה מסופר על אחד מחסידי קארלין שהתפלל בקול רעש גדול כדרכם בקודש, ובא איש אחד ושאלו למה צועק כל כך, וכי ה' לא ישמע את תפילתך את

תתפלל בנחת, השיב לו החסיד, 'אכן הקב"ה ישמע, אבל אני לא אשמע' ע"כ. היינו שצעקתו בתפילה היא כדי לעורר כוונתו, וזה אכן צריך לעשות, אבל כאן מיירי באחד שמתאמץ יותר מחמת שמרגיש שבלא זה, תפילתו אינו חשוב ומקובל ומרוצה לפני אדון כל.

ומסיים דבריו הק', ודברים אלו עיקר גדול בהתחזקות האמונה, להאמין שהשם יתברך משגיח עליו עם קטנות מדריגתו כמו שהוא משגיח על הגדול שבגדולים, כי לפניו הכל שוים, וכל קטנות האמונה בא על ידי הייאוש שאינו מאמין בעצמו.

יעזור ה' שיוציאנו מן הגלות, ונדע חשיבות עבודתינו בזמן הגלות, וכן כל אחד בפרטות את מעלת עבודתו ותפילתו, גם בזמן שאין רואה את פירות התפילה, ונזכה במהרה לגאולת עולם בביאת משיח צדקנו בקרוב וברחמים.

קידושא רבא פרשת ואתחנן נחמו תש"פ לפ"ק

כמו כן בשוב ה' את שיבת ציון, אחר כל הצרות הרבות והרעות שעברנו בגלות החל הזה, יהיה בהיפך, שגם מדת הדין יסכים למדת הרחמים, ולכן נאמר בנחמה נחמו נחמו עמי, בכפל הלשון, כי מלבד הנחמה הראוי לנו על פי מידת הרחמים, אף מדת הדין יאמר לצרותינו די, וכי הגיע קץ נחמה וזהו 'יאמר אלקיכם', הרומז למידת הדין, שאף היא מצטרפת להסכים לגאולתן של ישראל, ויהי"ר שנזכה לראות בנחמה במהרה בימינו.

נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם וגו' כי לקחה מיד ה' כפלים וגו' (הפטרה). ובמדרש איכה (א, נז) איתא חטאו בכפלים וכו' ומתנחמים בכפלים, דכתיב נחמו נחמו.

הבני יששכר מבאר (בס' אגרא דכלה) שהנחמה כפולה הוא, דהנה בעת החורבן, השתתפה מדת הרחמים עם מדת הדין, וזהו מה שנאמר, לקחה מיד ה' 'כפלים', הרומז שגם מידת הרחמים הסכים עם מידת הדין.

שיהא התפלה ביראה ואהבה רבה, ועל ידי זה יוכל לבא לידי מעלות גדולות ורמות, ומביא בשם הרה"ק רבי משה מפשעווארסק זי"ע שפירש את הפסוק (תהילים קב), פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם, תכתב זאת לדור אחרון,

ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך. 'ובקשתם' הוא לשון רבים, 'ומצאת' היא לשון יחיד. ומבאר במאור ושמש בהקדם דעיקר הזדככות האדם הוא על ידי תפלה בכונה, וזהו עיקר העבודה כדורות הללו,

כלומר, שבדור אחרון התפילה זהו עיקר העבודה.

והנה כדי לבוא למדריגות מהתפילה הוא דוקא אם מתפלל עם הציבור, הגם שמתפללים במהירות או באריכות.

אך אין די בכך שמתפלל בציבור, כי חזינן דהגם שיתפללו אלף אנשים ביחד, מכל מקום אינו דומה תפילת איש אחד לתפילת חבירו, שכל אחד מוצא אלקותו יתברך לפי כונתו והכנתו שעשה קודם התפלה.

ובזה מבאר את הכתובים, ובקשתם וגו' נכתב בלשון רבים, כי לבקש את ה' צריך להיות בציבור, ואחר כך מוסיף שכל אחד צריך לעשות הכנה לפני התפילה, וזהו ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך וגו' הכל בלשון יחיד, כי כל אחד מוצא אלהותו יתברך לפי הזדככותו ולפי הכנתו עכתד"ק.

אגב, נבאר מעט במהות הכוונה, לשון כוונה הוא כמו מכוון את חיציו, שחיציו פונים למקום שמכוון אליו, כמו כן בתפילה, צריך לכוון את מוחו אל דיבורי פיו, שלא יהא דיבורו חלוק מהמחשבה,

וזהו עבודת התפילה לחבר מוחו לדיבורו, ואח"כ צריך לחבר גם את ליבו לדיבוריו. וזהו מה שאמרו חז"ל ולעבדו בכל לבבכם, זו תפילה.

אומרים שהרה"ק הרבי ר' בונם זי"ע כשבא אליו חסיד חדש היה מספר את הסיפור של ר' אייזיק ר' יעקעלעס, שחלם לו כי בעיר פלונית תחת הגשר מונח אוצר, ונסע שמה לחפש, וביקש ולא מצא ולא כלום. ותוך כדי חיפושיו עבר שם איש, וסיפר לו ר' אייזיק את דבר החלום, אמר לו הלה, וכי אתה משגיח על חלום, הנה גם אני בחלומי, שבבית ר' אייזיק ר' יעקעלעס מקראקא נמצא תחת התנור אוצר גדול, וכי אשגיח על זה מאומה, הלא שטות הוא. ויהי כי שמע ר' אייזיק ר"י כן, תיכף נסע לביתו וחיפש תחת התנור, ומצא שם את האוצר.

ועל פי זה ביאר, כשהאדם מגיע לרבו חושב ש'שם' ישיג את האוצר של יראת שמים, וזהו ובקשתם מ'שם' את ה' אלהיך, אך זאת לדעת, ומצאת, אימתי

תמצא, כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך, רק כשתעבוד בעצמך להוציא את האוצר, שכן הרבי רק בא להראות היכן האוצר גנוז בליבו של האדם.

והיו לטוטפות בין עיניך. מלשון הפסוק משמע שצריך להניח את התפילין בין העינים ממש, ודרשו חז"ל (מנחות לז, ב) דלאו דווקא בין עיניך, אלא בגובה הראש ע"כ, וצריך ביאור אם המקום הוא בגובה הראש, למה מלכתחילה נאמר בתורה בין עיניך, שיהא צריך אחר כך לדרוש את מקומה הראוי, וביאר כ"ק אאזמו"ר וצללה"ה דענין התפילין הוא

אמרים

השפת אמת (תול"ד) מביא כמה פעמים את הקושיא, איך נצטוונו במצות ואהבת וגו' הלוא אין שייך ציווי בדבר התלוי בטבע האדם. ומתריך, שבהקושי' עצמה טמון התירוץ, שהרי אכן לא שייך לצוות על כך, ואם כן מהציווי עצמו

כדי לשמר את האדם מן החטא, וכמו שאומרים בלשם יחוד לפני הנחת התפילין, ועל הראש נגד המח, שהנשמה שבמוחי וכו' יהיו משועבדים לעבודתו יתברך שמו, ולכן באמת היו צריכים להניח בין העינים ממש, כדי שיהא לשמירה על עיניו. אך באופן שכבר בא הנסיון לעיניו ממש, זה כבר אינו פשוט כל כך, והוא כבר נסיון גדול, ולכן צריכים להקדים ולעשות סייגים במקור של העינים, דהיינו קודם שיבוא לידי נסיון, ולזה צריכים להניח את התפילין בגובה הראש, דהיינו שישמור כבר את מחשבתו כמו שאמרו חז"ל שלא יהרהר וכו' ועל ידי זה יזכה להיות שמור מן היצר.

נלמד, שיש כבר בטבע כל איש ישראל לאהוב את השם יתברך בכל לבו ונפשו וזהו רצונו האמיתי, אלא שנטמן בעומק הלב, וכוחות הטבע מסתירים את הרצון הזה, ועל האדם להתייגע לגלותו, וכדברי רש"י (ד"ה והיו הדברים) מהו

הרצונות החיצוניים אשר לא לה' המה,
בזה מתגלה רוח הקדושה אשר כבר
נמצא בקרבנו.

האהבה, והיו הדברים האלה, שמתוך כך
אתה מכיר בהקב"ה ומתדבק בדרכיו
ע"כ. היינו על ידי זה שמבטל כל

סעודה שלישית פרשת ואתחנן נחמו תשפ"א לפ"ק

זאת, ובקשתם משם את ה' וגו', יש הבטחה 'ומצאת' וגו', כי השי"ת רוצה בתשובת הרשעים.

והנה עיקר סבת החטא הוא לצד חסרון האמונה, שאינו מתבונן איך הקב"ה משגיח בהשגחה פרטית על כל הבריאה, וזה האיש רואה את הבריאה כדבר נפרד מהבורא ח"ו, ובשביל זה הולך אחר תאות לבו. וזהו ובקשתם מש"ם, הרומז למקום רחוק בשפל המדרגה אשר אתה נמצא שם, ותבקש שיתגלה לך כי ה' אלהיך מהוה הכל, ומשגיח עליך בהשגחה פרטיות, הבטיח לנו התורה הקדושה 'ומצאת', כי בודאי תמצא מבוקשך, לחזור בתשובה שלימה.

בלקוטי תורה להרב בעל התניא זי"ע
מביא שהפסוק אתה הראת וגו', עוסק בענין 'הכרה' שהקב"ה ברא ומחיה את העולם, ומה שהעולם קורין לזה בשם 'אמונה' אינו נכון, שהרי אין צריך לזה אמונה, שכן דבר זה נרגש בבחי' ראייה, כמ"ש אתה 'הראת' לדעת, הגם שאינו

בפרשה זו מצאנו פסוקים של יסודות האמונה, אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וגו', ובהמשך, וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלקים וגו'. ולפני זה מצאנו הפסוקים של הגלות, והפיץ ה' אתכם בעמים וגו' ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא יראון ולא ישמעון ולא יאכלון ולא יריחון, ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת וגו'.

בבית יעקב (אלכסנדר) מביא בשם הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל, שאמר כי מקרא זה של ובקשתם וגו' 'ומצאת', הוא 'מלוה' הכתובה בתורה, ככתובה בשטר דמיא' (קידושין י"ג ע"ב), ויש כאן הבטחה גמורה, שכאשר אדם מבקש את השי"ת בכל לבו ונפשו בתורה ועבודה, בודאי ימצא. והבא לטהר מסייעין לו ע"כ.

ומוסיף הבית יעקב, שאל יתייאש האדם אפילו אם עונותיו עברו ראש ח"ו, שכן אפילו הוא נמצא במצב של גלות הדעת, ועבדתם שם אלהים אחרים כו', בכל

ברוך הוא רואה ואינו נראה, אף נשמה רואה ואינה נראית וכו', אבל כשאינו בוחן בנפשו עצמו את הפלא הגדול של החיות שלו, שזה קרוב אליו, הרי בוודאי שאין מתבונן יותר, ובוודאי אינו חושב על הבורא ב"ה.

וזהו השמר לך 'ושמור נפשך' שיתבונן על נפשו הפועלת בגופו, כי אם לא תעשה כך, פן 'תשכח את הדברים אשר ראו עיניך' שהם רוממות הבורא ברוך הוא ונפלאותיו. על כן צריך האדם להשגיח על זה תמיד.

*

עומדים אנו בשבת נחמו, הנביא אומר לשון כפולה נחמו נחמו, ומבואר בספה"ק שהנחמה הראשונה היא שנזכה בקרוב לסיום הגלות, והנחמה השניה הוא שאז יתראה לנו איך שכל הגלות הכללית והפרטית, הכל היה לטוב לנו כל הימים.

כן יעזרנו ה' שנתעורר לחשוב מהבורא ב"ה וישמעו רחוקים ויבואו, כמ"ש ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך וגו' ונזכה במהרה לגאולת עולם בב"א.

רואה בעיני בשר מכל מקום הרי זה כאלו רואה. שרואה ומרגיש כי נפשו בו, ובלעדה אין חיות וקיום לגוף, וכן אנו רואים בגוף האדם, כשיוצא נפשו רח"ל, יש לו הכל מלבד החיות. ועל זה נאמר ומבשרי אחזה אלוה, שכמו ב'בשרי' יודע ב'הכרה' שיש לו נפש, על אף שאין רואה אותו בעיניו, כמו כן אחזה אלוה, מאחר שרואין את העולמות שהכל פועל, והעצים צומחים וכו' רואים את חיות העולם וכו'. (וענין וידעת היום וגו' שהוא אמונה, עוסק בענין סובב כל עלמין עיי"ש).

ובנועם אלימלך נמצא רמז דומה, עה"פ השמר לך ושמור נפשך מאוד, פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך. כי האדם צריך תמיד לזכור את ה' ולבחון בנפשו את הניסים והנפלאות שרואים תמיד בברואיו. 'וההתחלה לבא להמדרגה הזאת' צריך לחשוב בחלק הניתן לו ממעל, והוא הנפש שלו, מה היא ואיך היא פועלת ניסים ונפלאות.

כמ"ש בגמרא (ברכות י, א) בחמשה דברים הנשמה שוה להבורא ברוך הוא, מה הקדוש ברוך הוא מלא כל העולם, אף נשמה מלאה את כל הגוף, מה הקדוש

אמרים – ליל ש"ק

זוהו גורם לשני לעשות את המחול, ונמצא שהבעל מנגן מעורר אותו. וזהו ענין התעוררות מלעילא.

וזהו גם הרמז במאמר חכמינו ז"ל (תענית לא.) **עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים**, שלעתיד יהא התעוררות גדול מלעילא, שהקדוש ברוך הוא יעשה מחול, היינו שיעורר את הצדיקים לעשות רצונו יתברך, והם יעשו רצונו כפי ההתעוררות שמגיע עליהם.

היום הוא **חמשה עשר באב**, איתא **בקדושת לוי** (שבת נחמו) שביום זה מגיע לאדם התעוררות מלעילא לעשות רצון הבורא. וזהו לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב, שבהם בנות ישראל יוצאות ומחולות בכרמים בכלי לבן שאולין. בנות ישראל, רומז על נשמות ישראל. והולכין בבגדים שאולין, שכן מה שמגיע לאדם התעוררות מלעילא, אינו נקרא שלו אלא שאול הוא אצל האדם. וזהו הרמז ומחולות בכרמים, כי מחול הוא על ידי אדם שמנגן בכלי זמר,

קידושא רבא פרשת דברים תשפ"ב לפ"ק

דרכו של הרה"ק ר' מאיר פרעמישלאן היה של הסתפקות במועט, וכך ביאר את דברי הגמרא, כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, ולמה ניזונים כולם בזכותו, מכיון ש'חנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת', שהצדיק המשפיע לדורו צריך להתנהג בדרך של הסתפקות.

אך הרה"ק מלובלין זי"ע פירש באופן אחר, שאדרכא הצדיק המשפיע לדורו צריך להתנהג בהרחבה, וזה מה שהבת קול התרעם בתמיהה על רבי חנינא בן דוסא, כיון שזכה למעלה כזאת, שכל העולם ניזון בזכותו, אם כן למה די לו בקב חרובין, הלוא ראוי שיבקש מה' שיהא לו שפע רב, ובזה ימשיך שפע לכל העולם.

וזה היה דרכו של בעל ההילולא הרבי מלובלין, להשפיע לבני ישראל הרהורי תשובה ופרנסה, ואכן ידוע שעל ידי התשובה בא עשירות, ובספרו הק' זאת זכרון' מביא, שאל יחוש הצדיק אם

היהודי הקדוש אמר שהמובחר שבספרי מוסר הוא ספר דברים שבו משה רבינו מזהיר לשמור את מצוות ה', אי' בספה"ק מאור ושמש (ד"ה או) שישנם שני תנאים להאומר מוסר, האחד, שלא לבייש שום איש מהשומעים, ולכן מצינו במשה רבינו כשהוכיח את בני ישראל סיפר לפנים אודות החטאים של אבותיהם, וגם זה לא אמר אלא ברמז, במדבר בערבה וגו'. והשנית, שימליץ טוב על החוטא כמו שאמר, ודי זהב, שהמליץ טוב עבור ישראל, שכל מה שחטאו הוא בשביל רוב הזהב שהשפעת להם, וכן איפכא שלפעמים מחמת דחקות עשה שלא כהוגן.

ובספה"ק נועם אלימלך כתב, שבתחילת הפרשה ישנם דיבורי מוסר, כי הצדיק צריך להדריך את את ישראל בעבודת ה', וללמדם לחזור בתשובה תמיד, ודי זהב, וכן צריך הצדיק להמשיך השפעת פרנסה ולהטיב לבני ישראל.

יה"ר שנזכה לתשובה, ולהשפעות טובות
בגשמיות ורוחניות, זכותו יגן עלינו ועל
כל ישראל אמן.

מפסיד מתורתו עבור זה שמפקיר עצמו
למען בני ישראל, כי את מספר ימיו
אמלא, והמקום ימלא חסרונו.

אחר הבדלה פרשת ואתחנן נחמו תשפ"א לפ"ק

בפרשת השבוע מביא הרמב"ן על הפסוק רק השמר לך וגו' פן תשכח וגו' והודעתם לבניך וגו' יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב (ד, ט) שיש מצות עשה ולא תעשה, לזכור מעמד הר סיני, שכן לא מספיק לזכור את התורה עצמה, אלא צריך אף לזכור את מעמד הר סיני שיש בזה תועלת גדולה. ועיקר טעמו שעל ידי כך אי אפשר להכחישו. ובתפארת שלמה אומר עוד יותר, שאם זוכרים מעמד הר סיני בשעת הלימוד ולומדים עם יראת שמים אזי התורה נכנסת בלב הלומד ואינו שוכח אותה.

אל הרבי רבי בונם מפשיסחא הגיע חסיד אחד, והרבי רבי בונם שאל אותו מהו סדר יומו, היהודי אמר שהוא קם בבוקר, נוטל ידיו ואומר ברכות. שאלו הרבי: ומה עוד? אני הולך להתפלל. ושוב שאלו: ומה עוד? וכך זה המשיך על כל מה שענה לרבי, הרבי שאל אותו: "ומה עוד?", עד שהוא התחיל להבין שהרבי רוצה פה משהו, ואז הוא שאל את הר"ב: "ומה עוד יהודי צריך לעשות?!" ענה לו הרבי: מדוע אינך מבין, יהודי צריך בתחילת היום לזכור מעמד הר סיני, ורק אח"כ יעשה את כל הדברים האלה כפי שציינת.

כ"ק אזמו"ר זצללה"ה סיפר מהסוכנובער רב רבי שמחה'לע, לאביו קראו ר' ישראל והיה חסיד קאצק, ופעם קרא לעברו הרבי מקאצק: "ישראל... וואס שטעלסטו זיך נישט פאר... דעם ווארען מעמד הר סיני?!"

השבוע חל היארצייט של הרה"ק בעל "בית יעקב" מראדזין, שהיה בנו של הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא, בעל מי השילוח. הספר מי השילוח מכיל אמרים קצרים, אבל בבית יעקב המאמרים באריכות ובהסברה, כ"ק אזמו"ר זצללה"ה סיפר שהבית

יעקב, היה כוחו גדול באמירת תורה, עד שחסידים אחרים היו חוששים להיכנס אליו כשאמר 'תורה', שחששו שיהתהפכו לחסידיו.

בכל תהלוכותיו התנהג בנחת, אביו המי השילוח כידוע היה קאכעדיג, וכן בנו בעל התכלת האט גערודערט מיט די וועלט, אבל הבית יעקב עצמו היה רבי בנוסח רגוע.

נביא מדברי תורתו בפרשתנו, כתיב, **רב לך אל תוסף דבר אלי בדבר הזה וגו' וישבע לבלתי עברי את הירדן וגו'.** ענין שבועת בשר ודם היא שנשבע בשם ה', אבל שבועת השי"ת מה ביאורו וענינו, אלא יש להשי"ת עולמות גבוהים מעל גבוהים. והשי"ת חפץ חסד, שיהא טוב לאדם בין בעולם הזה ובין לעולם הבא, אך בעיקר יחפוץ בטובתו לעולם הבא הקיים לעד. ומעתה ענין השבועה הוא, כשהקב"ה קובע את טובת האדם על ידי הבטה לעולם הבא. כלומר שבאם יוכל האדם להפסיד חס ושלום דבר מעולם הבא על ידי מה ששיגי טובה בעולם הזה ימנעוהו ה' ממנו בעולם הזה, וזהו שנשבע ה' שלא יכניסו לארץ ישראל, כי אין זו טובתו הנצחית.

אך מכל מקום כיון שענין התפילה הוא גם כן רצון השי"ת, ולכן נענה משה רבינו על עיקר תפלתו שהיה על ראית הארץ, שאכן הראה אותה לו כפי שביקש.

ולזה נאמר לו להביט תחלה, ימה וצפונה ואח"כ ותימנה ומזרחה. ולכאורה צריך היה לומר תחלה מזרח ודרום, ששם עיקר זריחת האור. אלא כוונת השם יתברך היה לרמז שיביט תחילה בחשוכא, המרמז אל דבר הנסתר מפניו בעוה"ז, ושם יראה כי הטוב לפניו שישאר בחוצה לארץ. וזהו שנאמר רב לך, אל תוסף וגו'.

כששאלו את הבית יעקב מופיע מאמר חז"ל, היה מראה מקום היכן כתוב כן, והיה אף מוסיף ומסביר מדוע כתוב המאמר חז"ל דווקא במסכתא זו, שכן סבר שיש שייכות בין מאמרי חז"ל למקום שנכתבו. ובאמת כבר מצינו בשם הר"ב **מפשיסחא**, שאגדות חז"ל קבועים במקומם כמו הכוכבים בשמים, וזה לכאורה מדרש פליאה, מה זה כוכבים בשמים? אלא הפשט בזה שיש לאגדות חז"ל סדר, ולא נכתבו סתם. כי על פניו נראה כאילו מאמרי חז"ל מפוזרים פה ושם, אך לאמיתו של דבר כל מאמר

נמצא בדיוק במקומו בש"ס, היכן שהוא צריך להיות, כמו הכוכבים שלכל כוכב יש מקום קבוע ומיוחד.

ובדומה לזה בשל"ה הק' כללי התלמוד, מבאר ענין 'אין מוקדם ומאוחר בתורה', כלומר, לא תימא שיש קידום ואיחור, כי זה אינו, רק הכל בכוונה מכוונת והכל לפי סדר נכון.

פעם אחת שאלו את הבית יעקב היכן כתוב המאמר: 'דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר'? וענה מיד שזה ירושלמי בפ"ג דראש השנה, במשנה "שזה היובל לראש השנה לתקיעה ולברכות", והוסיף שמופיע דווקא שם, על פי דברי ספר 'הקנה' שכל מסכת ר"ה היא בבחינת "עני מחזר על הפתחים", [ספר הקנה דף ע"ג: אי אתה רואה בעיניך שראש השנה עני חוזר בפתחים] שכן הרבה דברים במסכת ר"ה נלמדים ממקומות אחרים, ולכן היא בבחינת "עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר", ולכן מתאים מאוד מאמר זה דווקא במסכת ר"ה.

אגב, שמעתי פעם דבר צחות בשם השבט סופר נכד החתם סופר, שדברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר, הכוונה כך, שבעת שדרשן מדבר תמיד במקום אחד, הרי יש לו כמה דברי תורה שברוב הימים הוא כבר חוזר עליהם שוב ושוב... אבל כשהוא מגיע למקום אחר שלא מכירים אותו, שם דברי תורתו הם חידושים גדולים... וזה דברי תורה עניים במקום אחד, דהיינו שהוא דורשם כל הזמן במקום אחד, במקומו, אבל עשירים במקום אחר...

בנו של בית יעקב, "בעל התכלת" היה מאוד שארפער, ופעם פגשו הרה"ק רבי בונם'ל מאוטבוצק ברכבת והתיישב לידו, ואז שאלו מנין הוא, וענה לו שהוא בא מהעיר ווארק. ושאלו בעל התכלת: שמעתי שהתמנה שם רבי צעיר מאוד שלא יודע ללמוד... [רבי בונם'ל הרי נהיה רבי בגיל 17] מה הוא עושה כשבאה לפניו שאלה? – הרי הוא התמנה גם כרבה של ווארק – אזי ענה לו רבי בונם'ל בענווה ובפשטות: אני הוא הווארקער רבי. ואמת הוא שאיני יודע ללמוד, וכשבאה לפני 'שאלה' יש לי מורה

הוראה שאני שואל אותו. רבי גרשון העניך נתפעל ממנו עד מאד, מהתמימות ומהפשטות.

נכדו של הבית יעקב בעל התפארת יוסף השתדך עם אב"ז הרה"ק רבי יוסף זי"ע, בנו הרה"ק רבי שמואל שלמה, שהיה הרבי האחרון מראדזין לפני המלחמה, היה חתנו של מרן רבי יוסף, והאהבת ישראל שלו הייתה גדולה ומיוחדת במינה. למעשה, כל השידוך יצא לפועל משום שהתפארת יוסף רצה להשתדך עם רבי יוסף בגלל האהבת ישראל... שתפסה אצלו מקום חשוב.

רבי שמואל שלמה היה לו השפעה רבה, הוא פתח ישיבות, וכן בעניני הכלל היה פועל גדולות ונצורות. כ"ק אצמו"ר זצללה"ה סיפר שהיה לו ביטול גדול לחמיו מרן רבי יוסף, עד כדי כך שלא הניח את ידיו על שולחנו! הוא עצמו היה ת"ח וגאון גדול ובכל זאת הייתה לו כזו הכנעה.

מה שנשאר מתורת איז'ביצא זה באמת הספר "בית יעקב" וגם ספרי הרה"ק רבי צדוק הכהן שהיה תלמיד, כמו כן ספרי הרה"ק רבי לייבלע אייגר, וכך נשאר הרבה ספרי מחשבה מגזע זו.

א גוטע וואך, א געזונטע וואך, שפע ברכה והצלחה.

אחר הבדלה פרשת ואתחנן נחמו תשפ"א לפ"ק

השבוע היארציית של כ"ק דודי זקני הרה"ק ר' שמעון שלום זצללה"ה, הוא התגורר באטוואצק. כ"ק אזמו"ר הרה"ק רבי יצחק זצללה"ה התגורר מקודם באמשינאוו ואח"כ עבר לאטוואצק, ונעשה מאד מקושר עם דודו, וברח יחד עימו בעת המלחמה מפולין דרך שאנחיי לארה"ב.

דודי זצ"ל היה כותב הרבה חידושי תורה, ונדפסו מזה ספרים וגם עתה עורכים כתבי ידו, ויש דבר נפלא שרואים בכתבי תורתו, איך שגם בעת המלחמה היה מחשבותיו תפוסים בדברים גבוהים ורמים, וכתב חידושים בחסידות וקבלה כרגיל.

בשאנחיי חיתן את נכדתו עם הגאון ר' חיים מיליקובסקי זצ"ל שלמד שם בשאנחיי בישיבת מיר, לחתן לא היו קרובי משפחה בעת החתונה, שכן היה כבר לאחר פטירת אביו, וכמו כן היה באמצע המלחמה, ולכן בעת שכתבו ה'תנאים' רשמו שהעומד מצד החתן הוא הגה"צ רבי יחזקאל לעווינשטיין זצ"ל, הרה"ק רש"ש בטוב ליבו הרגיש שיש לחתן מעט חלישות הדעת מזה שמצדו צריך לעמוד אדם זר, קרא לו הרבי ואמר, קשה עלי לסבול צער של כל בריה ואפילו של גוי, ובוודאי שאיני יכול לסבול צערו של יהודי ומה גם של בחור ת"ח, ולכן הנני רוצה לחזק אותך, עליך לדעת שמצדך עומד לא אחר אלא חיים מיליקובסקי בעצמו, ומעתה וחזקת והיית לאיש. וכך חיזק את רוחו.

כמו כן, להגאון החסיד הרב פיעקארסקי זצ"ל מפארי חסידי אמשינאוו כשנולד לו בנו בארה"ב ולא היה לו אצל מי להשאיר את ילדיו, באותה עת לא היה לו בני משפחה להיעזר בהם, ובקושי מצא אחד שהסכים לשמור על הילדים עד הערב. ולכן לאחר הלידה מיהר רבי ישראל יצחק לנסוע חזרה לביתו, ומרוב טרדה אף לא הספיק לבשר לאיש על הולדת בנו.

כשהגיע הרב פיעקארסקי לביתו ראה את הרבי פוסע ליד הבנין הלוך ושוב... מבארא פארק שהרבי התגורר שם היה זה מרחק שעת נסיעה, כשהבחין בו הרבי אמר לו: "מה אתה חושב, שאני רבי רק עבור צרות? אני רבי גם עבור שמחות!" וברכו בברכת "מזל טוב, רוב בריאות ונחת". אז ביקש הרב פיעקארסקי מהרבי שיעלה עמו הביתה לשתות "לחיים", ענה לו הרבי: אתה תעלה עכשיו לטפל ולסדר את ילדיך, ואי"ה בברית נשתה לחיים...

יש ווארט משמו על הפסוק ולא תתורו וגו'. ללמדנו במלחמת היצר כשבא לפתות את האדם בטענה: מי אתה שהנך בא 'לראות' ו'לזכור' ו'לעשות', אחרי שהנך רחוק מכל וכל, ועדיין נמצא בך ח"ו מינות וזנות ועבודה זרה, וא"כ מהיכן לך שייכות לוראיתם, וזכרתם, ועשיתם. אזי צריך ללחום נגדו ולא לשגות בפיתויו, וזהו ולא תתורו אחרי לבבכם וגו' אשר אתם זונים וגו', שלא תשגיח בכל זה שטוען כנגדך, אלא עשה מה שעליך לעשות להיות רואה, וזוכר, ועושה, ואז ממילא יתבטל ויתפורר ממך, וכדאיתא בספרים מעט אור מגרש הרבה חשך, ותזכה אל למען תזכרו ועשיתם וגו' עד שתזכו ל'והייתם קדושים', והכל יתבטל ממילא והיה כלא היה. א גוטע וואך א פרייליכע וואך.

